

Številka: 013-26/2012-3350-671
Datum: 23. 9. 2025

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje na podlagi Sklepa o izboru tem nacionalnih evalvacijskih študij in njihovem financiranju za obdobje 24 mesecev št. 013-26/2012/667 z dne 16. 6. 2025, na podlagi 19. člena Pravilnika o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela (Uradni list RS, št. 7/14, 27/17 in 47/19) v zvezi s 5. in 6. členom Protokola o določanju in načinu izvajanja nacionalnih evalvacijskih študij z dne 10. 5. 2024 (uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju Protokol) objavlja

JAVNO POVABILO

za zbiranje predlogov za nacionalno evalvacijsko študijo s trajanjem 24 mesecev z naslovom

ANALIZA POGOSTOSTI, KAKOVOSTI IN USTREZNOSTI NACIONALNIH ŠPORTNIH PROGRAMOV MALI SONČEK, ZLATI SONČEK IN KRPAN V PREDŠOLSKEM IN OSNOVNOŠOLSKEM OBDOBJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Šport in telesna dejavnost pomembno prispevata k telesnemu, duševnemu in socialnemu razvoju ter imata zato ključno vlogo pri oblikovanju zdrave in vključujoče družbe in medgeneracijske kohezije, vrtčevsko šolsko okolje pa bi moralo biti spodbuden in navdihujoč prostor za ukvarjanje z njima, zlasti za otroke in mladostnike.

Otroci in mladostniki v Sloveniji so se že pred obdobjem epidemije srečevali z izzivom dostopnosti ustrezne telesne dejavnosti v domačem in šolskem okolju. Omejevala sta jo predvsem vse večja digitalizacija vsakdanjega življenja in naraščanje socialnih razlik. Z nastopom epidemije COVID-19 se je ta problematika razkrila v vsej svoji razsežnosti in pokazala, da so šolska športna vzgoja in obšolske športne dejavnosti, pomembne za zagotavljanje zdravega telesnega in gibalnega razvoja otrok in mladostnikov, saj je zapiranje šol in vrtcev privedlo do poslabšanja telesnega in duševnega zdravja otrok in mladostnikov¹. Raven telesne dejavnosti v družbi in drugi s tem povezani kazalniki, kot so duševna dobrobit in prekomerna teža ali debelost, kažejo, da je trend negativen.

¹ OECD/Evropska unija (2022), Health at a Glance: Europa 2022: State of Health in the EU Cycle (Pregled zdravstva: Evropa 2022: cikel o zdravstvenem stanju v EU), OECD Publishing, Pariz. Med pandemijo COVID-19 je bil v skoraj vseh evropskih državah delež mladih med 15. in 24. letom starosti, ki so navedli simptome depresije, vsaj za 50 % višji od povprečja za prebivalstvo.

Obstajajo dokazi, ki kažejo, da so razlogi za zaskrbljenost posebej relevantni v primeru otrok in mladostnikov².

Glavni razlogi za neredno ukvarjanje s športom in telesno dejavnostjo so pomanjkanje časa, pomanjkanje motivacije in pomanjkanje zanimanja za gibanje³. S povečanjem privlačnosti in predstavljanjem športnih dejavnosti v vseh njihovih raznolikih oblikah, s promoviranjem športa in telesne dejavnosti kot oblike preživljanja prostega časa in ne kot obveznosti, z izobraževanjem otrok in mladostnikov o koristih, ki jih prinaša telesna dejavnost za zdravje na fizičnem, duševnem in čustvenem področju, in z ustvarjanjem spodbudnega ozračja v vrtčevskem in šolskem okolju lahko pozitivno prispevamo k obračanju negativnega trenda na tem področju.

Pomemben vidik športa in telesne dejavnosti v vrtcu in šoli je koncept gibalne pismenosti, ki zajema to, da otroci in mladostniki pridobivajo znanje, razvijajo motorične spretnosti ter krepijo motivacijo za gibanje in samozavest⁴. Poudarek je na tem, da je treba sočasno obravnavati afektivne, kognitivne, fizične in vedenjske dejavnike telesne dejavnosti, da bi podpirali zdravje in omogočili vseživljenjsko ukvarjanje z vadbo na podlagi osebne motivacije ter veselja do športa in telesne dejavnosti⁵.

Šport in telesna dejavnost, organizirana v okviru dejavnosti gibanja ter pouka športa in zunaj tega ali njiju, bi morala biti raznolika in prilagojena zmožnostim posameznika, izvajati pa bi ju bilo treba varno in etično. Uživanje v športu in telesni dejavnosti ter pozitiven odnos do njiju v vrtcih in šolah lahko prispevata k vseživljenjskim navadam in zdravemu življenjskemu slogu⁶.

Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o integriranem pristopu k športu in telesni dejavnosti v kontekstu izobraževanja (C/2025/2987)⁷ pozivajo države članice EU, naj na ustrezni ravni ustvarijo pogoje, da se bodo otroci in mladostniki lahko ukvarjali s športom in telesno dejavnostjo, z ustrezno prožnostjo pri njihovem izvajanju. Idealno bi bilo, če bi tovrstnim dejavnostim namenili vsaj eno uro na dan in jih spodbujali kot sestavni del izobraževalnega okolja, po možnosti z vključevanjem več gibanja in zmanjševanjem sedečega vedenja⁸. To bi bilo mogoče doseči z zagotavljanjem večje dostopnosti predšolske in šolske infrastrukture ter njene okolice, zlasti na prostem in po možnosti v naravnem zelenem okolju, na primer z aktivnim sooblikovanjem prostora in programa gibanja, visokokakovostnim poukom športa, zunajšolskimi športnimi dejavnostmi, telesnimi dejavnostmi med odmori, pred

---

² Cosma A., Abdrakhmanova S., Taut D., Schrijvers K., Catunda C., Schnohr C.: A focus on adolescent mental health and wellbeing in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-Aged Children (Pogled na duševno zdravje in dobrobit mladostnikov v Evropi, srednji Aziji in Kanadi. Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju). Mednarodno poročilo o raziskavi za obdobje 2021/2022. Zvezek 1. København, regionalni urad SZO za Evropo, 2023.

³ Raziskava, ki jo je izvedel Kantar na zahtevo Evropske komisije, Posebna raziskava Eurobarometra št. 525, Sport and Physical Activity (Šport in telesna dejavnost). Celotno poročilo o delu na terenu: april/maj 2022.

⁴ 8. točka Sklepov Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o integriranem pristopu k športu in telesni dejavnosti v kontekstu izobraževanja (C/2025/2987) dostopno na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f37c01a4-39cb-11f0-8a44-01aa75ed71a1/language-en>

⁵ Cornish, K., Fox, G., Fyfe, T. in drugi. Understanding physical literacy in the context of health: a rapid scoping review (Razumevanje gibalne pismenosti v kontekstu zdravja: hiter pregled). BMC Public Health 20, 1569 (2020).

⁶ Evropska komisija, Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo, Eurydice: Physical education and sport at school in Europe (Telesna vzgoja in šport v evropskih šolah), Urad za publikacije (2013). Običajno število ur telesne vzgoje predstavlja manj kot 10 % skupnega števila ur pouka. Poročilo SZO za Evropo: Health-enhancing physical activity in the European Union (Telesna dejavnost za krepitev zdravja v Evropski uniji), 2024.

⁷ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f37c01a4-39cb-11f0-8a44-01aa75ed71a1/language-en>

⁸ WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour: at a glance (Smernice SZO glede telesne dejavnosti in sedečega vedenja: kratek pregled). Ženeva: Svetovna zdravstvena organizacija, 2020; Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo, Wellbeing and mental health at school – Guidelines for education policymakers (Dobrobit in duševno zdravje v šoli – Smernice za oblikovalce politik na področju izobraževanja), Urad za publikacije Evropske unije, 2024.

poukom, med njim in po njem, po možnosti tudi ob koncih tedna in med počitnicami, ter s spodbujanjem in omogočanjem aktivne poti v vzgojno izobraževalno ustanovo in iz nje. Aktivnost otroka v prvih letih življenja je podlaga za kasnejše gibalne dejavnosti, hkrati pa vpliva tudi na razvoj njegovih spoznavnih procesov ter socialni in emocionalni razvoj. Zato je treba v tem obdobju poskrbeti za optimalen razvoj gibalnih sposobnosti in sistematično posredovanje osnovnega gibalnega znanja. Za ta namen je Državni zbor določil nacionalne športne programe Mali in Zlati sonček ter Krpan, ki morajo po kakovosti in obsegu zadovoljevati otrokovo dnevno potrebo po gibanju, igri in sprostitvi. Skupni namen navedenih programov je spodbujanje celotnega razvoja otrok preko gibanja, razvijanje osnovnih gibalnih sposobnosti in navad za zdrav življenjski slog, uvajanje otrok v športno dejavnost na igriv, prijeten in njim prilagodljiv način ter povezovanje vzgojno-izobraževalnega sistema s športnim sistemom.

Skupni cilji programov Mali sonček, Zlati sonček in Krpan so predvsem razvijanje osnovnih gibalnih sposobnosti, spodbujanje pozitivnega odnosa do gibanja, krepitev samozavesti, socialnih veščin in sodelovanja ter vzpostavljanje temeljev za vseživljenjsko športno dejavnost.

Program Mali sonček je namenjen otrokom, starim 2 do 6 let. Glavni namen programa je obogatiti gibalni program v vrtcu s sodobnimi športnimi vsebinami. Program ima 4 stopnje (modri, zeleni, oranžni in rumeni sonček). Izvajajo ga lahko vrtci ali športna društva.

Program Zlati sonček je namenjen otrokom, starim 6 do 8 let. Glavni namen programa je obogatitev prostega časa otrok s športnimi vsebinami (plavanje, rolanje, smučanje, pohodništvo, igre z žogo, ravnotežje, ipd.). Izvajalci programa so lahko osnovne šole, športna društva ali zasebniki. Program temelji na igri, ne na tekmovanju.

Program Krpan je namenjen otrokom, starim 9 do 11 let. Glavni namen programa je nadaljevanje vsebin predmeta šport z zahtevnejšimi vsebinami (orientacija, pohodništvo, športne igre, kolesarjenje, zimski športi). Izvajalci programa so lahko osnovne šole, športna društva ali zasebniki. Program poudarja samostojnost, odgovornost in sodelovanje.

Programi niso del obveznega kurikulumu, vendar so tesno povezani z vzgojno-izobraževalnim sistemom: v vrtcih dopolnjujejo področje gibanja iz Kurikuluma za vrtce; v osnovnih šolah dopolnjujejo redni pouk športa in omogočajo dodatne športne aktivnosti; spodbujajo sodelovanje med šolami in športnimi društvi, kar je pomembno za prehod otrok v organizirano športno vadbo.

Resolucija o nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2026-2035, ki jo je Državni zbor sprejel 15. 7. 2025, na področju pristočasne športne vzgoje otrok in mladine med drugim določa tudi naslednje strateške cilje:

- Skupaj s kurikularnimi dejavnostmi zagotoviti vsaj eno uro zmerne do visoko intenzivne in kakovostno vodene športne vadbe dnevno za vse starostne skupine otrok in mladine.
- Izboljšati telesno zmogljivost otrok in mladine na raven, enako ali višjo od ravni pred epidemijo COVID-19.
- Evalvacija in posodobitev nacionalnih programov pristočasne športne vzgoje otrok in mladine.
- S kakovostno športno vadbo omogočiti otrokom in mladostnikom pridobivanje socialnih kompetenc in prevzemanje zdravega življenjskega sloga.

- Vzpostaviti model sodelovanja med vzgojno izobraževalnimi zavodi in lokalnimi športnimi organizacijami.

Programi Mali sonček, Zlati sonček in Krpan so ključni gradniki slovenskega sistema športne vzgoje otrok. Njihova vrednost je v tem, da:

- spodbujajo zdrav življenjski slog že od zgodnjega otroštva,
- povezujejo vzgojno-izobraževalni in športni sistem,
- omogočajo vključevanje vseh otrok, ne glede na njihove sposobnosti,
- prispevajo k celostnemu razvoju otrok.

Zaradi teh lastnosti so ob vpeljavi predstavljali enega izmed najbolj uspešnih in prepoznavnih modelov zgodnje športne vzgoje v Evropi. Programi se v navedeni obliki izvajajo od leta 1996 dalje, v okviru vrtcev in osnovnih šol ter športnih društev. Danes nimamo odgovora, v kakšni meri še naslavlja gibalne potrebe otrok in kako učinkoviti so ti programi v današnjem času.

Namen **nacionalne evalvacijske študije o pogostosti, kakovosti in ustreznosti nacionalnih športnih programov Mali sonček, Zlati sonček in Krpan v predšolskem in osnovnošolskem obdobju vzgoje in izobraževanja** je zbrati in analizirati podatke o pogostosti izvajanja programov v slovenskih vrtcih in osnovnih šolah, oceniti kakovost izvedbe programov z vidika strokovnosti, pedagoške ustreznosti in vpliva na celostni razvoj otrok, presoditi ustreznost trenutnih praks izvajanja programov glede na cilje nacionalnega programa športa in kurikularne usmeritve, predlagati konkretne izboljšave za nadaljnji razvoj programov ter proučiti možnosti vključitve programov v razširjeni program osnovne šole, zlasti v sklopu dejavnosti gibanja in zdravja.

Nacionalna evalvacijska študija naj se osredotoči na naslednje cilje:

Kvantitativni cilji:

- Ugotoviti delež vrtcev, osnovnih šol, športnih društev in zasebnikov, ki izvajajo posamezne programe ter delež otrok, ki so v posameznem vrtcu oziroma osnovni šoli vključeni v izvajanje programa.
- Zbrati podatke o pogostosti, načinu in vsebini izvajanja programa (letno, mesečno, tedensko, vključeno v obvezni program ali kot dodatna dejavnost, vrste ponujenih dejavnosti).
- Po statističnih regijah analizirati regionalne razlike v izvajanju programov.
- Oceniti vključenost otrok po starostnih skupinah, spolu, interesu za gibanje in stopnjah sposobnosti.

Kvalitativni cilji:

- Oceniti ustreznost programov glede na naslavljanje gibalnih potreb otrok v današnjem času in spodbujanje zdravega življenjskega sloga.
- Oceniti ustreznost programov za gibalni, socialni in čustveni razvoj otrok.
- Presoditi usposobljenost izvajalcev in razpoložljivost ustreznih pogojev za izvedbo (vzgojiteljica, razredna učiteljica, učiteljica športa).
- Identificirati izzive in dobre prakse pri izvajanju programov.

Razvojni cilji:

- Predlagati pedagoške smernice za izboljšanje kakovosti programov in didaktična priporočila za različne deležnike (vrtci, šole, športna društva, zasebniki).
- Oblikovati predloge za usposabljanja izvajalcev.

- Prispevati k oblikovanju strategij za razvoj politik na področju gibanja in zdravega življenjskega sloga otrok in mladine.
- Predlagati modele izvajanja nacionalnih programov Zlati sonček in Krpan v okviru razširjenega programa osnovne šole v delu, ki se nanaša na dejavnosti gibanja in zdravja za dobro telesno in duševno počutje.

Študija naj vključi (najmanj) naslednje ciljne skupine: vzgojitelji, učitelji in drugi strokovni delavci v vrtcu in osnovni šoli, predšolski otroci, osnovnošolci, starši predšolskih otrok, starši osnovnošolskih otrok, strokovnjaki s področja pedagogike, razvojne psihologije, didaktike športa.

Predlog za nacionalno evalvacijsko študijo naj vsebuje naslednje elemente:

1. Uvod, ki vsebuje vsaj naslednje elemente:
  - formalni okvir študije;
  - opredelitev ciljev študije;
  - argumentacija smiselnosti vsakega opredeljenega cilja;
  - ocena stopnje uresničljivosti raziskovalnih ciljev in opredelitev morebitnih omejitev glede doseganja posameznih raziskovalnih ciljev.
2. Metode raziskovanja, ki zajemajo vsaj naslednje elemente:
  - Predvidene metode raziskovanja glede na posamezne raziskovalne cilje (za vsak cilj posebej se opredelijo vse predvidene raziskovalne metode).
  - Za kvantitativne metode neposrednega zbiranja podatkov (npr. anketa, strukturirano opazovanje) je potrebno opredeliti:
    - osnovno populacijo ter tip, osnovno strukturo in obseg raziskovalnega vzorca;
    - način zbiranja podatkov z opredelitvijo načina zagotovitve ustrezne (načelno vsaj 50 %) stopnje realizacije vzorca na vseh ravneh oz. z argumentacijo o zagotavljanju nepristranskosti vzorca;
    - uporabljen instrument (okvirna vsebina vprašalnika/načrt opazovanja ...);
    - predvidene postopke analize pridobljenih podatkov.
  - Za kvalitativne metode neposrednega zbiranja podatkov (npr. intervju, fokusni intervju, opazovanje z udeležbo, analiza dokumentacije) je potrebno opredeliti:
    - populacijo, ki jo raziskujemo, ter način izbora vključenih v raziskavo;
    - uporabljeni instrument (usmeritvena vprašanja za intervju ali fokusni intervju/načrt opazovanja);
    - predvidene postopke analize pridobljenih podatkov.
  - Za sekundarno analizo podatkov je potrebno navesti vir in značilnost podatkov ter predvidene metode njihove obdelave.
3. Strokovne življenjepise nosilca predloga in članov raziskovalne skupine, iz katerih so razvidni podatki za ugotavljanje raziskovalne usposobljenosti (9. člen Protokola). Življenjepisi morajo biti predloženi v skladu z obrazcem EUROPASS v slovenskem jeziku.

4. Časovni načrt nacionalne evalvacijske študije s predvidenim obsegom financiranja. Vmesna predstavitev rezultatov po enem letu izvajanja študije naj vsebuje najmanj analizo obstoječega stanja.

Finančna sredstva, namenjena za izvedbo študije, znašajo 40.000 EUR.

V izbirni postopek se bodo uvrstile vse prijave, ki bodo v roku 30 dni od objave na spletnih straneh Inštituta za narodnostna vprašanja poslani ali dostavljeni na naslov **Inštitut za narodnostna vprašanja, Erjavčeva cesta 26, 1000 Ljubljana**, z oznako »NE ODPIRAJ – PRIJAVA NA JAVNO POVABILO - EVALVACIJSKE ŠTUDIJE«. Šteje se, da je prijava prispela pravočasno, če je bila (najkasneje) zadnji dan roka za oddajo prijav oddana na pošti priporočeno ali do 12.00 ure oddana v vložišču **Inštituta za narodnostna vprašanja, Erjavčeva cesta 26, 1000 Ljubljana**.

dr. Vinko Logaj
MINISTER